

der her er taget et umaadelig stort Hensyn til Mindretallet, her er Mindretallets Ret paa enhver som helst Maade garanteret. En yderligere Garanti vil kun forøge den Uretfærdighed, som hele den gældende Valgmaade til Landstinget forud indeholder, den vil jo ved Siden deraf betyde en alvorlig Indskrænkning af den almindelige Valgrets Indflydelse. Forholdet er nemlig saaledes, at de Partier, som støtte sig til og ere Udtryk for den almindelige Valgret, under de nuværende Forhold, under Flertalsvalgene, dog have Udsigt til at kunne vælge samtlige de Valgmænd, som den almindelige Vælgerklasse vælger. Men hvis det foreliggende Lovforslag bliver til Lov, er denne Mulighed for Fremtiden udelukket, og det forekommer mig, at dette tydeligt og klart viser, at Lovforslaget i sine Virkninger betyder en Indskrænkning af den almindelige Valgret. — Jeg skal nu oprigtig tilstaa, at jeg havde ikke ventet et saadant Lovforslag forelagt fra den høje Regerings Side. De Forhaabninger, man fra den første Tid, da det ny System begyndte at virke, knyttede til den nuværende Regering særlig med Hensyn til Valgretten, blive, forekommer det mig, skuffede, naar man ser det foreliggende Lovforslag. Skulle vi benytte Forholdstalsvalg og benytte dem saaledes, at de ere et Udtryk for en retfærdig Hensyntagen til Mindretallet, maa det kun være i Forbindelse med den almindelige Valgret. Havde der ved Siden af dette Lovforslag foreligget et Forslag om Ophævelse af Bestemmelserne i Grundlovens §§ 36 og 37 om de højstbeskattedes Valgret, kunde jeg meget godt slutte mig til Forslaget. Men naar Forslaget foreligger her som Supplement til den bestaaende, privilegerede Ret, kan jeg kun betegne det som i yderste Grad udemokratisk.

Forslaget vil jo ogsaa i en anden Henseende komme til at udøve en vis Uret, jeg sigter her til Forholdet mellem By og Land. Det vil give Landet en ret betydelig Fordel. De Mindretal, som findes i Købstæderne og paa Købstæderes Markjorder, og som have særlige agrariske Interesser, ville kunne faa disse repræsenterede gennem de Valgmænd, som hidtil ere valgte i Købstæderne, hvorimod Købstæderne ikke kunne vente nogen som helst Fordel ved at faa valgt Mindretalsrepræsentanter paa Landet. Det forekommer mig, at ogsaa denne Side af Sagen maa gøre en i højeste Grad betænkelig ved Forslaget. Det erkendes, saaledes som den sidste ærede Taler udtalte, af den højtærede Finansminister, at man maa betrygge Byernes

Stilling med Hensyn til deres Indflydelse paa Lovgivningsmagtens Sættelse. Men dette Forslag gaar ganske vist i modsat Retning. — Det vil ogsaa medføre en anden Ulempe, en Ulempe, som jeg erkender, fremkommer ved alle Forholdstalsvalg, men som dog alligevel fremtræder i en forstærket Grad ved dette Lovforslags praktiske Gennemførelse. Det er den, at Forholdstalsvalgmaaden deler Medlemmerne i ganske smaa Grupper. Man vil sige, at det vil altid være Tilfældet ved Forholdstalsvalg, men det vil i særlig Grad gøre sig gældende ved det Forhold, der etableres ved dette Lovforslag. F. Eks. for Københavns Vedkommende vil der, naar dette Lovforslag vedtages, kun udkræves en Gruppe paa 120 Vælgere til at kunne sikre sig Valget af en Valgmand, og denne Gruppe behøver kun at være saa stor, naar Vælgerne møde op ved Valgene med 100 pCt., men da nu Forholdet er saaledes, at Vælgerne i Reglen ikke møde op i større Antal end 75 pCt., vil en Gruppe paa 90 kunne vælge en Valgmand. Nu kan man sige, at det kan ingen Skade gøre, men det vil dog lettelig medføre, at Særinteresserne ville komme for stærkt i Forgrunden og Hensynet til Almenvellet blive skubbet til Side. Det er et Forhold, som man burde have Opmærksomheden henvendt paa. Jeg tror nemlig ikke, at det er heldigt for den almindelige Udvikling eller vil forøge den Idealisme, som jeg mener er nødvendig og bør være et bærende Moment i al politisk Virksomhed.

Jeg kan altsaa i Henhold til disse Udtalelser ikke give dette Forslag min anbefaling, men maa beklage dets Fremkomst. Jeg haaber, at man under Behandlingen af det vil komme til det Resultat, at man opgiver det Princip, som ligger til Grund for Forslaget, nemlig Princippet om Indførelse af Forholdstalsvalg i Forbindelse med den privilegerede Valgret.

Tolderlund: Af forskellige Talere er det erkendt, at dette Lovforslag sigter til at udøve Retfærdighed, som ganske vist indskrænker sig til København og de større Købstæder i Provinserne. Jeg slutter mig til denne Erkendelse. Jeg ønsker ogsaa, at der maa gives alle Anskuelser Lejlighed til at blive repræsenterede gennem Forholdstalsvalg, men der er jo ganske andre store Forhold, som der er Grund til at sætte en Finger paa med Hensyn til Retfærdigheden. Det er navnlig det store Misforhold, som er opstaaet, siden Valgloven af 12te Juli 1867 blev given, og til